

انستات دانشگاه ایتا

آموزش کاربردی روش تحقیق در فقه و حقوق

www.ketab.ir

میشم خزائی

جواد ریاحی

زهرا لطفی

سرشناسه: عنوان و نام پدیدآور: خزایی، میثم، ۱۳۶۲- آموزش کاربردی روش تحقیق در فقه و حقوق / مولفان میثم خزائی، جواد ریاحی، زهرا لطفی
مشخصات نشر: بروجرد: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)، ۱۴۰۰.
ظاهری: مشخصات شابک: ۱۳۱ ص.
۹-۸-۹۸۴۰۶-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: تحقیق -- روش شناسی
موضوع: Research -- Methodology
موضوع: فقه -- تحقیق -- روش شناسی
موضوع: Islamic law -- Research -- Methodology
موضوع: حقوق -- تحقیق -- روش شناسی
موضوع: Law -- Research -- Methodology
شناسه افزوده: ریاحی، جواد، ۱۳۵۸-
:شناسه افزوده: لطفی، زهرا، ۱۳۷۳-
شناسه افزوده: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)
رده بندی کنگره: Q18.54
رده بندی دیویی: ۲۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۶۷۷۳۱

نام کتاب "آموزش کاربردی روش تحقیق در فقه و حقوق"

نویسنده: دکتر میثم خزائی، دکتر جواد ریاحی، زهرا لطفی
ویراستار فنی: دکتر مهدی چگنی
تاریخ انتشار: ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰
شابک: ۹-۸-۹۸۴۰۶-۶۲۲-۹۷۸
ناشر: انتشارات دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)
نوبت چاپ: اول
چاپ و صحافی: آویژه
بها: ۳۵۰,۰۰۰ ریال
مرکز پخش: کیلومتر ۳ جاده بروجرد - خرم آباد، دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)
تلفن: ۰۶۶-۴۲۴۶۸۳۲۰

مسئولیت صحت مطالب کتاب برعهده نویسندگان است.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

.....	مقدمه	۱
.....	فصل اول: شناسایی مفاهیم، انواع، روش‌ها و ویژگی‌های پژوهش	۱
.....	۱-۱- شناسایی مفاهیم	۱
.....	۱-۱-۱- مفهوم علم	۲
.....	۱-۱-۲- مفهوم پژوهش	۳
.....	۱-۱-۳- مفهوم روش پژوهش	۳
.....	۲-۱- انواع پژوهش	۴
.....	۱-۲-۱- اقسام پژوهش بر اساس تعداد پژوهشگر	۴
.....	۱-۲-۱-۱- پژوهش فردی	۴
.....	۱-۲-۱-۲- پژوهش گروهی	۵
.....	۲-۲-۱- انواع پژوهش بر اساس متغیر زمان	۵
.....	۱-۲-۲-۱- پژوهش تاریخی یا گذشته‌نگر	۵
.....	۲-۲-۲-۱- پژوهش آرشویی یا اسنادی	۶
.....	۳-۲-۲-۱- پژوهش مقطعی	۶
.....	۴-۲-۲-۱- پژوهش‌های طولی، آینده‌نگر و سری زمانی	۶
.....	۳-۲-۱- انواع پژوهش با توجه به فرآیند اجرا یا جنس داده‌ها	۷
.....	۱-۳-۲-۱- پژوهش کمی	۷
.....	۲-۳-۲-۱- پژوهش کیفی	۷
.....	۴-۲-۱- انواع پژوهش با توجه به متغیر استدلال	۸
.....	۱-۴-۲-۱- پژوهش قیاسی	۸
.....	۲-۴-۲-۱- استدلال استقرائی	۹
.....	۵-۲-۱- انواع پژوهش با توجه به متغیر هدف	۹
.....	۱-۵-۲-۱- پژوهش بنیادی	۹
.....	۲-۵-۲-۱- پژوهش کاربردی	۱۰

۷۷	 فرضیه ۱۰-۲-۲-۶
۷۷	 روش‌شناسی پژوهش ۱۱-۲-۲-۶
۷۸	 فهرست منابع و مأخذ ۱۲-۲-۲-۶
۷۸	 اصول کلی نگارش طرح پژوهش ۱۳-۲-۲-۶
۷۹	 اقدامات پس از نگارش طرح ۳-۲-۶
۷۹	 تکمیل نهایی پیشنهاد ۱-۳-۲-۶
۷۹	 ارائه طرح به گروه ۲-۳-۲-۶
۷۹	 طرح پیشنهاد در شورای گروه ۳-۳-۲-۶
۸۰	 دریافت تأییدیه عدم شباهت با سایر پژوهش‌ها از سامانه همانندجو ۴-۳-۲-۶
۸۰	 طرح پیشنهاد در شورای دانشکده ۵-۳-۲-۶
۸۰	 ثبت پیشنهاد در ایران‌داک ۶-۳-۲-۶
۸۰	 جمع‌بندی فصل ششم
۸۱	فصل هفتم: نگارش پایان‌نامه
۸۱	 ۱-۷ اقدامات پیش از نگارش پایان‌نامه
۸۱	 ۱-۱-۷ نگارش طرح پژوهش پروپوزال
۸۲	 ۲-۱-۷ مشورت با استاد راهنما و مشاور
۸۲	 ۳-۱-۷ مطالعه
۸۲	 ۲-۷ اقدامات در حین نگارش پایان‌نامه
۸۲	 ۱-۲-۷ تدوین ساختار اولیه پایان‌نامه
۸۲	 ۲-۲-۷ جمع‌آوری مطالب
۸۳	 ۳-۲-۷ نگارش نهایی پایان‌نامه
۸۴	 ۴-۲-۷ ترتیب صفحات
۸۴	 ۱-۴-۲-۷ صفحات مقدماتی
۸۵	 ۲-۴-۲-۷ صفحات اصلی
۸۷	 ۵-۲-۷ نحوه ارجاع در پایان‌نامه و نگارش فهرست منابع
۸۷	 ۱-۵-۲-۷ شیوه استناددهی در پایان‌نامه
۸۸	 ۲-۵-۲-۷ نحوه نگارش فهرست منابع
۸۹	 ۶-۲-۷ ویرایش و نکات فنی پایان‌نامه و رساله
۹۰	 ۱-۶-۲-۷ شیوه تایپ
۹۰	 ۲-۶-۲-۷ جلد
۹۱	 ۳-۶-۲-۷ اندازه و نوع قلم استفاده شده
۹۱	 ۴-۶-۲-۷ شماره‌گذاری صفحات
۹۱	 ۵-۶-۲-۷ شماره‌گذاری فصل‌ها، بخش‌ها و قسمت‌ها

۹۱	۷-۲-۶-۶- شماره گذاری جداول، نمودارها
۹۲	۷-۲-۶-۷- پاورقی یا زیرنویس
۹۲	۷-۲-۶-۸- درج لغات لاتین در متن فارسی
۹۲	۷-۲-۷- تصحیح و بازبینی مجدد
۹۳	۷-۲-۸- نکات کلی در فرآیند نگارش پایان نامه
۹۳	۷-۳-۳- اقدامات پس از نگارش پایان نامه:
۹۳	۷-۳-۱- تحویل نسخه پایان نامه به اساتید راهنما و مشاور
۹۳	۷-۳-۲- تهیه فرم روند اجرایی دفاع و تکمیل آن
۹۴	۷-۳-۳- مراجعه دانشجو به حوزه معاونت پژوهشی
۹۴	۷-۳-۴- برگزاری جلسه دفاع
۹۵	۷-۳-۵- روند برگزاری جلسه دفاع
۹۶	جمع بندی فصل هفتم
۹۷	فصل هشتم: نگارش مقاله
۹۷	۸-۱- تعریف مقاله
۹۸	۸-۲- انواع مقالات علمی
۹۸	۸-۲-۱- مقاله پژوهشی
۹۹	۸-۲-۲- مقاله تحلیلی
۹۹	۸-۲-۳- مقاله مروری
۹۹	۸-۲-۴- مقاله گردآوری
۱۰۰	۸-۳- اقدامات اساسی در ارائه مقاله
۱۰۰	۸-۳-۱- اقدامات پیش از نگارش مقاله
۱۰۰	۸-۳-۱-۱- مطالعه
۱۰۰	۸-۳-۱-۲- مروری بر پژوهش های انجام شده و مشابه
۱۰۰	۸-۳-۱-۳- مقاله، مخاطب، نشریه
۱۰۲	۸-۳-۲- اقدامات در حین نگارش مقاله
۱۰۲	۸-۳-۱-۲- تدوین ساختار اولیه مقاله
۱۰۲	۸-۳-۱-۲-۱- عنوان
۱۰۲	۸-۳-۱-۲-۲- معرفی پژوهشگر و همکاران
۱۰۳	۸-۳-۱-۲-۳- چکیده
۱۰۳	۸-۳-۱-۲-۴- واژگان کلیدی
۱۰۳	۸-۳-۱-۲-۵- مقدمه
۱۰۳	۸-۳-۱-۲-۶- متن اصلی
۱۰۴	۸-۳-۱-۲-۷- نتایج

۱۰۴	 فهرست منابع ۸-۱-۲-۳-۸
۱۰۴	 نگارش مقاله ۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 مختصر و مفید بودن ۱-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 پرهیز از عبارتهای مبهم ۲-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 خودداری از جمله‌های طولانی ۳-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 ساده و صریح بودن مطالب ۴-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 رعایت امانت‌داری ۵-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 استفاده از بند و پاراگراف ۶-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 اجتناب از مترداف نویسی ۷-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 اجتناب از ذکر افراطی حروف اضافه و ربط ۸-۲-۲-۳-۸
۱۰۵	 پرهیز از عامیانه نویسی ۹-۲-۲-۳-۸
۱۰۶	 تایپ مقاله ۳-۲-۳-۸
۱۰۶	 ارجاعات (استنادات) ۴-۲-۳-۸
۱۰۹	 زیرنویس (پاورقی) توضیحی ۵-۲-۳-۸
۱۱۰	 ویرایش متن ۶-۲-۳-۸
۱۱۰	 اقدامات بعد از نگارش مقاله ۳-۳-۸
۱۱۰	 تنظیم مقاله مطابق با راهنمای نویسندگان مجله ۱-۳-۳-۸
۱۱۱	 آماده‌سازی قبل از ارسال ۲-۳-۳-۸
۱۱۱	 ارسال مقاله به مجله ۳-۳-۳-۸
۱۱۲	 روند بررسی و داوری مقاله ۴-۳-۳-۸
۱۱۲	 زمان داوری ۵-۳-۳-۸
۱۱۲	 سرنوشت مقاله پس از داوری ۶-۳-۳-۸
۱۱۴	 جمع‌بندی فصل هشتم
۱۱۵	 فهرست منابع

مقدمه

بی‌تردید زمانی جامعه در مسیر پیشرفت قرار می‌گیرد که بر مدار «علم» حرکت کند. علم قوه محرکه‌ای است که چرخ رشد جامعه را به حرکت درمی‌آورد. بر این اساس، اندیشمندان و پژوهشگران جوامع باید تمام همت خود را در تولید علم به کارگیرند تا با تولید علم مفید، جامعه را به سمت پیشرفت هدایت کنند. از این رو، پژوهشگران هر جامعه، مسئولیت سنگینی را به عهده دارند؛ زیرا با اندیشه‌های انسانی و اخلاقی آن‌هاست که مشکلات جامعه کاهش می‌یابد و جامعه به سعادت می‌رسد. با این همه، هر چند پژوهش برای پیشرفت جامعه، امری بسیار حیاتی است، باید مراقب بود که پژوهش در مسیر صحیح خود حرکت کند؛ زیرا هرگونه انحراف از این مسیر، با ایجاد چالش‌های اساسی برای جامعه مساوی است. اگر پژوهش پژوهشگران در چارچوب علمی انجام نشود، نتایج و خروجی‌ها به خطا می‌روند و نه تنها استفاده از نتایج مذکور در حل مشکلات جامعه موثر نیست، بلکه مشکلات را تشدید می‌کند. در اینجا است که اهمیت آشنایی با علم روش پژوهش و نقش بسیار حیاتی آن در انجام پژوهش‌های موفق و با نتایج صحیح آشکار می‌شود. زیرا در پرتو روشننگری‌های روش پژوهش است که پژوهشگر می‌آموزد چگونه پژوهش کند، چگونه مسائل را حل کند و چگونه به نتایج معتبر برسد.

متأسفانه با وجود اهمیت آشنایی با روش پژوهش در انجام پژوهش، در رشته‌های فقه و حقوق کمتر به این مهم توجه شده و به آموزش روش پژوهش به دانشجویان رشته‌های مذکور نیز کمتر توجه شده است. در نتیجه به دلیل آشنایی کم دانشجویان با روش پژوهش، بسیاری از پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و مقاله‌های حوزه فقه و حقوق دارای ضعف‌های اساسی است. شاید این امر یکی از دلایلی است که در سال ۱۳۹۵ با اصلاح سرفصل کارشناسی رشته حقوق، درس‌های یک واحدی کار پژوهش جای خود را به درسی با عنوان «روش پژوهش» به ارزش دو واحد داده است و در سرفصل بازنگری شده دروس کارشناسی رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی نیز درسی با عنوان «روش پژوهش» و مرجع شناسی فقه و اصول» به ارزش دو واحد پیش‌بینی شده است. با وجود این، همچنان بنا به دلایلی همچون نظری بودن دروس یادشده، نبود آگاهی کافی درباره اهمیت آن دروس و وجود